

Rapportage

Corporate Governance en Stemverslag

Derde kwartaal 2020

In deze rapportage

- Stemgedrag 3^e kwartaal 2020
- Corporate Governance ontwikkelingen:
 - Het Nederlandse Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVA) seizoen 2020 in cijfers
 - De toekomst van de virtuele AVA
 - Nederlandse en Britse aandeelhouders akkoord met unificatie Unilever

Stemgedrag 3^e kwartaal 2020

Het derde kwartaal is het kwartaal waarin het laagste aantal aandeelhoudersvergaderingen plaatsvindt. Dit kwartaal stonde er hoofdzakelijk tussentijdse benoemingen van bestuurders of de goedkeuring van overnames geagendeerd. Pensioenfonds Vervoer stemde in totaal op 200 vergaderingen en stemde op circa 10% van de agendapunten tegen het management. De aandeelhoudersvergaderingen vonden wereldwijd plaats. Pensioenfonds Vervoer voert een eigen stembeleid. Het pensioenfonds maakt bij het uitoefenen van de stemrechten mede gebruik van stemanalyses en stemadviezen van Institutional Shareholder Services (ISS). Op de website van Pensioenfonds Vervoer kunt u zien hoe [het pensioenfonds per aandeelhoudersvergadering stemde](#).

Corporate Governance Ontwikkelingen

Het Nederlandse Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVA) seizoen 2020 in cijfers:

- Aandeelhouders van de Nederlandse beursgenoteerde ondernemingen hebben dit seizoen van aandeelhoudersvergaderingen een recordaantal voorstellen verworpen. In totaal werden in het AVA seizoen van 2020 iets meer dan 1000 voorstellen in stemming gebracht. 50 van deze voorstellen ontmoetten meer dan 20% tegenstemmen. 18 voorstellen werden door de AVA verworpen en 20 voorstellen werden vóór de AVA ingetrokken.
- De coronapandemie zorgde slechts voor een lichte verlaging van de participatiegraad van aandeelhouders aan de besluitvorming op de AVA: gemiddeld 72,3% bij de AEX-ondernemingen (2019: 73,2%) en 63,3% bij de AMX-ondernemingen (2019: 65,9%).
- Het aantal vrouwelijke bestuurders en commissarissen steeg sterk. Inmiddels kennen AEX-ondernemingen gemiddeld 19% vrouwelijke bestuurders. Vorig jaar was dat nog maar 10%. Voor het eerst in de geschiedenis werden dit seizoen meer nieuwe vrouwelijke dan mannelijke commissarissen benoemd (35 van de 67 nieuw voorgedragen commissarissen).
- 12 beursgenoteerde ondernemingen hebben inmiddels een deadline gesteld om als bedrijf geheel 'klimaatneutraal' te opereren. Philips en Signify willen dat eind 2020 al zijn, terwijl Shell, DSM, AkzoNobel, Boskalis en Vopak 2050 als streefjaar hebben.

De toekomst van de Virtuele AVA

De virtuele AVA deed dit jaar zijn intrede in de Nederlandse markt. Van alle Nederlandse beursgenoteerde ondernemingen werden 41 AVA's volledig virtueel gehouden. Dat is 43% van het totaal aantal gehouden AVA's. Tijdens deze AVA's namen de CEO, CFO, voorzitter en de secretaris van de onderneming vanuit het hoofdkantoor van de onderneming deel aan de vergadering. Met name de buitenlandse bestuurders namen deel vanuit andere locaties. Soms was ook de externe accountant aanwezig op het hoofdkantoor. In andere gevallen gaf de accountant een presentatie over de uitgevoerde audit vanuit een andere locatie.

Terugkijkend kan gesteld worden dat virtuele AVA's met wisselend succes en enthousiasme zijn ontvangen door aandeelhouders. Dankzij de virtuele AVA kon de continuïteit van de besluitvorming op de AVA's worden gewaarborgd. Nieuwe bestuursvoorzitters konden gewoon worden benoemd en machtigingen voor uitgifte van nieuwe aandelen konden worden verleend. Voordelen van virtuele AVA's zijn betere mogelijkheden voor buitenlandse aandeelhouders om te participeren en een lagere CO2-voetafdruk als gevolg van de AVA.

Daar staat tegenover dat de AVA nauwelijks haar functie als overleg- en verantwoordingsplatform kan uitoefenen. Vragen moesten voorafgaand aan de AVA schriftelijk worden ingediend en werden over het algemeen summier door bestuurders en commissarissen beantwoord. Aandeelhouders moesten veelal ook voorafgaand aan de AVA hun steminstructies aanleveren, zodat de discussie op de AVA – zo die er al was – er eigenlijk niet meer toe deed. Niet alle ondernemingen boden aandeelhouders de mogelijkheid vervolgvragen te stellen. Hierdoor konden aandeelhouders niet in alle gevallen optimaal geïnformeerd een stem uitbrengen. Ook het niet kunnen maken van een live statement door een aandeelhouder werd als gemis ervaren.

Ondernemingen hebben afgelopen seizoen verschillende keuzes gemaakt met betrekking tot de mogelijkheden en vorm van interactie met aandeelhouders. Zo beperkte DSM het aantal vragen dat voorafgaand aan de AVA kon worden ingediend tot een maximum van vijf per aandeelhouder, bood Airbus aandeelhouders niet de mogelijkheid tot het stellen van nadere vragen en hield Royal Dutch Shell de discussie tussen bestuur en aandeelhouders vóór de uiterste deadline voor aandeelhouders om hun steminstructies in te leveren.

Virtuele AVA's het nieuwe normaal?

Tijdens het op 30 september 2020 mede door Eumedion georganiseerde webinar over de toekomst van de AVA's waren sprekers en participanten het erover eens dat beursgenoteerde ondernemingen meer flexibiliteit zouden moeten krijgen in het kiezen van een 'AVA-format'. Zowel de fysieke AVA, de hybride AVA en de virtuele AVA moeten tot de mogelijkheden blijven behoren. Ook moet het voor beursgenoteerde ondernemingen mogelijk worden gemaakt om binnen het kader van de aandeelhoudersvergadering de datum waarop discussie, verantwoording en overleg wordt georganiseerd, los te koppelen van de datum waarop de stemming plaatsvindt, zoals Shell dat dit seizoen heeft gedaan. Wel zouden deze keuzemogelijkheden moeten worden verankerd in de statuten en in het Nederlandse vennootschapsrecht.

Nederlandse en Britse aandeelhouders akkoord met unificatie Unilever

De aandeelhouders van het Nederlandse deel van Unilever zijn met 99,4% van de stemmen bijna unaniem akkoord met het plan om de Nederlands-Britse structuur los te laten. Ook de Britse aandeelhouders hebben op 12 oktober 2020 massaal voor het samenvoegen van de Britse en Nederlandse tak van Unilever gestemd. 99,5% van de Britse aandeelhouders stemde voor.

Hoewel Nederlandse aandeelhouders Unilever liever niet zien vertrekken uit de Nederlandse markt, overheerst voor veel institutionele beleggers de verantwoordelijkheid om de langetermijnwaardcreatie van de onderneming te bevorderen. Unificatie leidt tot een minder complexe structuur, meer slagkracht om bijvoorbeeld overnames te doen en gelijkheid van aandeelhoudersrechten voor alle aandeelhouders in de Unilever-groep. Het voorstel bevatte verder een aantal verbeteringen ten aanzien van het indienen van besluiten, het bijeenroepen van speciale vergaderingen en het intrekken van de speciale aandelen. De noteringen van Unilever aan de effectenbeurzen van Amsterdam, Londen en New York zullen worden gehandhaafd. Daarnaast heeft de onderneming verklaard dat er geen verandering zal zijn in de activiteiten, locaties of personeelsniveaus in het Verenigd Koninkrijk of Nederland.

Dat wil niet zeggen dat er geen sterke bezwaren waren vanuit de markt. Naast het vertrek van een iconische Nederlandse NV uit de Nederlandse markt, maken aandeelhouders die het duurzame karakter van Unilever van groot belang vinden zich zorgen over de mate waarin de duurzame strategie en de 'stakeholder focus' na de unificatie voldoende geborgd blijft. Zo had Pensioenfonds Vervoer graag gezien dat het huidige 'duurzaamheids-DNA' van Unilever in de statuten zou worden verankerd zodat het ook in een Angelsaksische omgeving is geborgd. Eumedion en de hierbij aangesloten Nederlandse institutionele beleggers hebben dit in de dialoog met de onderneming voorgesteld. Dit is echter niet gehonoreerd door Unilever. Het bestuur heeft gezegd deze optie te gaan onderzoeken.

Pensioenfonds Vervoer heeft de voordelen van unificatie uiteindelijk zwaarder laten wegen dan de mogelijke nadelen en heeft voor de unificatie gestemd.

Wetsvoorstel "exitheffing"

Het wetsvoorstel van GroenLinks voor een exitheffing kan nog roet in het eten gooien. Het komt erop neer dat de aandeelhouders van de onderneming in geval van verhuizing worden aangeslagen voor zo'n € 11 miljard aan dividendbelasting. Het is aan de onderneming om dit te innen over een periode van vele jaren. Voorlopig is het onduidelijk of dat wetsvoorstel door het parlement komt, maar Unilever heeft eerder al laten weten dat als de wet er komt, de verhuisplannen worden afgeblazen.